

Svar på remiss

Utredningen om En hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur

N 2021:04

Nedan följer Svenska Hovslagareföreningens remissvar.

Kommentarerna följer utredningens rubriker.

Sammanfattning

Skydd för yrkestiteln hovslagare

Utredningen gör bedömningen att den utökade regleringen leder till att flera hovslagare väljer att ansöka om behörigheten vilket vi håller med om. Däremot anser vi inte att detta kommer att leda till en ökad trygghet för konsumenter och ett bättre djurskydd. Tvärt om finns en stor risk att erfarna hovslagare utan en formell grundutbildning stängs ute från marknaden innan tillräckligt många nyutbildade hovslagare med behörighet uppnår samma erfarenhet och kunnande.

3.6.3 Hovslagare

Hovslagaryrket är helt beroende av hantverksskicklighet. Arbetet ställer stora fysiska krav på hovslagaren att anpassa sin arbetsställning efter hästens individuella förmåga "att hjälpa till". Samtidigt ska hovslagaren åstadkomma en verkning/skoning som skapar den balans mellan hästens hov och benet ovanför som är helt avgörande för hästens välbefinnande.

Yrkesroll

En hovslagares arbete kan i mycket stor utsträckning påverka djurskyddet. För ett optimalt resultat krävs att hovslagaren innehar erfarenhet i att bedöma benställningar och belastningsförhållanden i hästens ben och hovar och har kunskap om hästens anatomi och fysiologi. Att sko friska hästar, med stor variation av olika hovformer och benställningar, kräver att hovslagaren måste para ihop ett antal parametrar för att uppnå ett för hästen bra resultat.

Utbildning

Under många år har hovslagarutbildningarna varit för korta för att kunna ge eleverna tillräckligt med yrkesvana. Utbildningen ska kunna leda till att en nyutbildad hovslagare blir motsvarande anställningsbar, det vill säga kunna arbeta heltid i yrket. Under 2 000-talet har utbildningen hamnat under yrkeshögskolan och blivit, på pappret, tre år lång. Dessa förändringar har dock inte lett till att de nyutbildade hovslagarna uppnått målet att bli heltidsarbetande hovslagare direkt efter avslutad utbildning.

Behörighetsregler

Eftersom det inte finns en samordnad nationell teoretisk undervisning blir påståendet att "en godkänd hovslagare har en viss garanterad utbildningsnivå och dokumenterat praktisk erfarenhet av hovslagaryrket" bara en förhoppning. Grundutbildningen, som leder till behörigheten, innehåller för lite praktiska delar, vilket leder till att en nyutbildad hovslagare inte har någon större praktisk erfarenhet av hovslagaryrket. Praktisk erfarenhet är det viktigaste instrumentet för att kunna garantera ett kvalitativt arbete. Som vi också tidigare har påpekat, är kontrollen av den teoretiska undervisningen enbart att utbildningarna i sina utbildningsplaner har skrivit in de krav som Jordbruksverket ställt i SJVFS 2020:24, bilaga 6.

Behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård

6.5 Vad har behörighetsregleringen inneburit för verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård

Utredningen pekar på att målet med regleringen var att verksamheten skulle utövas på ett sådant sätt att den bidrar till att samhällets mål för ett gott djurhälsotillstånd uppnås.

Regleringen började gälla den 1 januari 2010 utan ett definierat mål för hovslagaryrket och utan att se till att samtliga utbildningar som leder till behörigheten, undervisar efter samma mall.

6.5.2 Har lagstiftningen tillgodosett behoven?

Utredningen konstaterar att ytterligare reglering behövs inom hovslagaryrket då inte tillräckligt många hovslagare har valt att ansöka om godkännande. Om syftet med lagstiftningen var att få en bättre hälso- och sjukvård för hästen vore det första steget att se över utbildningssystemet. Ett mål för utbildningen måste först definieras och sedan måste utbildningarna utformas så att målet kan uppnås.

6.6.2 Utredningens överväganden och förslag

Vi är positiva till en reglering av yrket och till ett skydd av yrkestiteln hovslagare/godkänd hovslagare men om inget mer görs skapas ingen förändring i utbildningsledet.

Det finns behov av att skydda yrkestiteln hovslagare

Vi är helt eniga med Distrikthovslagarna i åsikten att erfarenhet och skicklighet enbart uppnås genom att praktiskt utöva yrket. Vi anser att utbildningarna ska ha som mål att utbilda hovslagare som direkt efter avslutad utbildning har förmåga att arbeta heltid i yrket. Myndigheterna behöver arbeta med att ändra förutsättningarna samt ställa krav på utbildningsanordnarna så att detta mål uppnås.

Hovslagaryrket uppfyller inte kriterierna för legitimation

Vi är överens med utredningen om att hovslagaryrket inte uppfyller kriterierna för legitimation. Hovslagaryrket är först och främst ett hantverksyrke där kvaliteten på arbetet bestäms av hovslagarens erfarenhet och yrkesskicklighet.

Med regleringen ska staten, Jordbruksverket, ansvara för att alla godkända hovslagare innehar samma formella kompetens. Idag är denna garanti enbart en pappersprodukt. Det behövs en nationell samordning av den teoretiska undervisningen för att garantera att Jordbruksverkets garanti får ett värde. Vi har tidigare föreslagit en förändring och även påvisat en finansieringsmodell.

I framtiden bör det vara möjligt för en hovslagare att bli legitimerad. Det bör skapas en högskoleutbildning som hovslagare kan söka till som ett led i en vidareutbildning inom yrket. En legitimerad hovslagare kan verka som huvudlärare på utbildningarna och även som klinikhovslagare. En legitimerad hovslagare kan initiera och leda vissa studier/forskningar på skolorna och/eller i andra sammanhang. En legitimerad hovslagare kan också bli en länk mellan godkända hovslagare och vetenskap.

Kraven för godkännande bör ses över

Jordbruksverket bör se över hur bilaga 6 i SJVFS 2020:24 kan ändras för att bli mera ändamålsenligt. Jordbruksverket bör arbeta för att en gemensam teoretisk undervisning och examen finns på alla yrkeshögskoleutbildningar. Vi anser att om hovslagarutbildningen ska stanna inom yrkeshögskolan behövs en förändring av yrkeshögskolans regelverk så att mera av utbildningstiden kan förläggas till LIA.

8.8.3 Utredningens överväganden och förslag – en finansieringsmodell som motsvarar behoven

Vi är helt överens med utredningen om att verksamhetstillsynen inom djurens hälso- och sjukvård ska finansieras med offentliga medel.

10.2.1 Ändrad behörighetsreglering

Utredningen påpekar att regleringen syftar till att garantera att hovslagare har en adekvat utbildning. Vi vill återigen påpeka att det som i verkligheten skapar en säker och god hovvård av hästen är hovslagarens praktiska förmåga och erfarenhet. Kunskap är absolut viktigt men utan hantverksmässiga färdigheter och praktisk erfarenhet uppnås ingen bra hovvård.

Om syftet med en utökad reglering är att stärka djurskyddet måste arbetet med att förändra utbildningarna göras samtidigt.